

довитость кобыл, переболевших пиометрой, как правило, не восстанавливается.

Ключевые слова: лошади, кобылы, пиометра, этиология, патогенез, воспроизводительная способность.

MARES PYOMETRA (ETIOLOGY, PATHOGENESIS)

V. Borodynia

Are presented issues about morbidity of horses by pyometra, reasons of its occurrence and pathogenesis, and concluded that the impact of this disease on the reproductive ability of mares. The direct cause of this disease of horses is bacteria that are isolated from the uterine cavity in the very early stages of postnatal period. With long-term course of the disease mainly develops degenerative and atrophic processes that cause severe thinning of the uterine wall. Uterine glands atrophy, endometrial epithelium atrophy and completely reborn. The fertility of mares recover from pyometra is usually not recovered.

Key words: horses, mares, pyometra, etiology, pathogenesis, reproductive ability

УДК 619:618.19-002:636.2

АВТОМАТИЗОВАНЕ РОБОЧЕ МІСЦЕ ЛІКАРЯ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ У СИСТЕМІ МОНІТОРИНГУ ВЕТЕРИНАРНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ У СКОТАРСТВІ

**О.А. Вальчук, кандидат ветеринарних наук, доцент
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
valchuk_oa@nubip.edu.ua**

Висвітлені питання розробки програмного забезпечення автоматизованого робочого місця (АРМ) лікаря ветеринарної медицини, що дозволяє відслідковувати системні причинно-наслідкові зв'язки між фактами та подіями в догляді за стадом і у процесі моніторингу ветеринарного благополуччя у скотарстві.

Ключові слова: автоматизоване робоче місце (АРМ) лікаря ветеринарної медицини, акушерська та гінекологічна диспансеризація, відтворення тварин, неплідність тварин

Одне з ключових завдань цивілізаційної перспективи України полягає в обґрунтованій та послідовній орієнтації країни на залучення до про-

цесів техноглобалізму – світового тренду інтернаціоналізації створення, освоєння, використання, передачі й розповсюдження інновацій та технологій [6].

В умовах розбудови ветеринарної галузі України важливого значення набуває інноваційна діяльність, яка характеризується системним експериментуванням інновацій в процесі розвитку аграрного комплексу країни в цілому.

Організація і реалізація функцій управління вимагає радикальної зміни як самої технології управління, так і технічних засобів оброблення інформації, серед яких головне місце належить персональним комп'ютерам. Вони все більше перетворюються із систем автоматичної переробки вхідної інформації у засоби нагромадження досвіду, аналізу, оцінки і вироблення найефективніших та економічно обґрунтованих рішень.

Комп'ютеризація сприяє вдосконаленню доступності та якості інформації, тому сьогодні в часописах з менеджменту найчастіше обговорюють систему управлінської інформації, сформовану на комп'ютерній основі [5].

Ветеринарна диспансеризація є найбільш ефективною організаційною формою ветеринарного обслуговування і одним з методів сучасної активної загальної профілактики та терапії заразних і незаразних захворювань тварин, тобто це системи активних заходів, спрямованих на оздоровлення тваринництва [1, 2, 3].

На сьогодні максимально затребуваним є досвідчений фахівець, який володіє практичними навичками профільного програмного забезпечення та з легкістю може продемонструвати свої знання та навички на автоматизованому робочому місці [4].

Метою досліджень було формування інформаційних моделей та розробка програмного забезпечення автоматизованого робочого місця (АРМ) лікаря ветеринарної медицини.

Матеріал і методика дослідження. Об'єктом дослідження є робота лікаря ветеринарної медицини на підприємствах з вирощування великої рогатої худоби та виробництва молока. Предмет дослідження – акушерська та гінекологічна диспансеризація, інформаційні процеси у організації роботи лікаря ветеринарної медицини. При виконанні роботи використовували системний та об'єктно-орієнтований аналіз, об'єктно-орієнтоване проектування і програмування, сучасні інструменти розробки програмного забезпечення та методи побудови інформаційних систем.

Результати досліджень. Комплекс технічних і програмних засобів індивідуального користування, зорієнтований на виконання певних функцій. АРМ утворюється на базі комп'ютерної техніки, технічне й програмне забезпечення якої дає змогу здійснювати автоматизований режим обробки інформації, створення локальних баз даних. Усе це забезпечує зростання продуктивності праці.

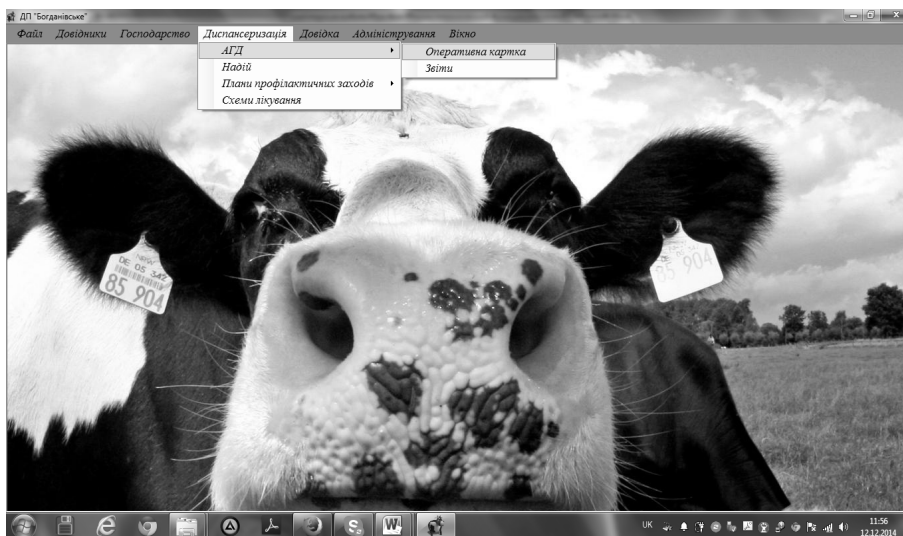
Нами розроблено програмне забезпечення АРМ лікаря ветеринарної медицини, яке містить засоби управління довідниками, що забезпечують: створення та актуалізацію інформаційної бази; пошук інформації

згідно із заданими атрибутами; організацію введення-виводу інформації; обробку за заданими алгоритмами.

Основою загальної профілактики хвороб тварин є диспансеризація, тобто система планових заходів, скерованих на ранню діагностику, профілактику патології і своєчасне лікування хворих тварин з метою створення здорового високопродуктивного стада корів. А за умов інтенсивного ведення скотарства, найбільш ефективною вимогою часу є щоденне проведення акушерської та гінекологічної диспансеризації або точніше – постійний моніторинг відтворення, що на сучасному етапі розвитку ветеринарного акушерства можливий при залученні відповідних комп'ютерних і обчислювальних ресурсів, у тому числі у сфері збереження та оброблення даних.

Акушерська та гінекологічна диспансеризація є одним із найбільш ефективних засобів організації відтворення стада, контролю за репродуктивною функцією корів і телиць парувального віку та профілактики неплідності тварин.

Як структурний елемент ветеринарної інформаційної системи «Моніторингу ветеринарного благополуччя у скотарстві» розроблено модуль акушерської та гінекологічної диспансеризації корів, закладка «Оперативна картка» (рис. 1).

Рис. 1. Форма головного меню (вибір закладок АГД-Оперативна картка)

Форма «Групи АГД» (рис. 2) подає на екран структуровану форму актуальних фізіологічних станів тварин по всьому господарству та окремо за групами відповідно закріпленого персоналу. Дана форма дозволяє відслідковувати системні причинно-наслідкові зв'язки між фактами та подіями в догляді за стадом, зокрема, реєструвати та підтверджувати їх (осіменіння, тільність, запуск, отел, аборт тощо).

Актуальні фізіологічні стани тварин "на сьогодні", чи на будь-яку вибрану дату з минулого сортуються за окремими групами, яким відповідають відповідні закладки – корови, телиці (тільні, після отелу,

після осіменіння, неплідні, телиці на парування, нетелі) та підзакладки (сухостій, родильне відділення тощо), які відображаються окремими списками і автоматично оновлюються щодня.

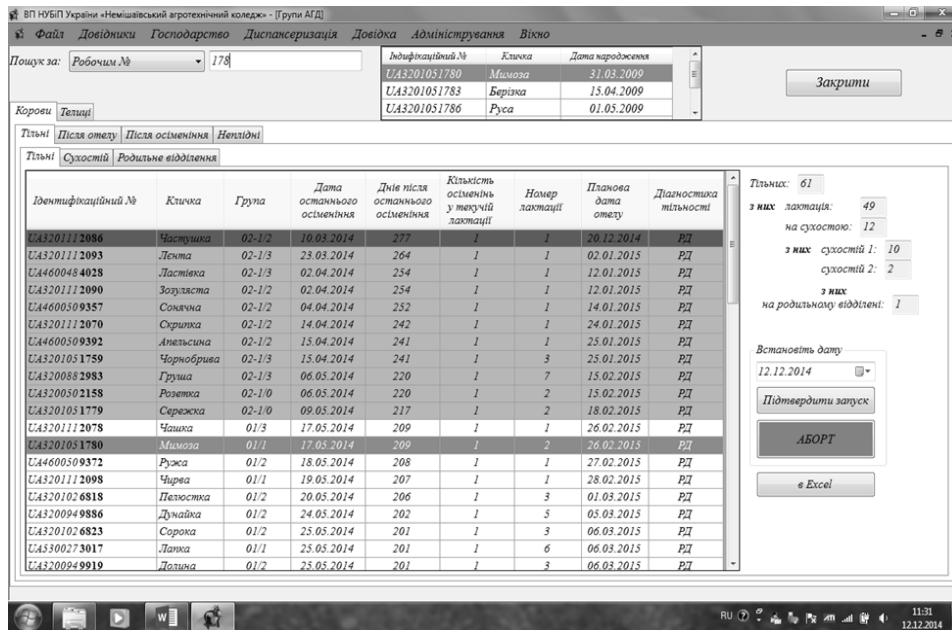

Рис. 2. Форма «Групи АГД»

Висновки

1. Автоматизоване робоче місце лікаря ветеринарної медицини здатне вирішити проблеми організаційного управління, підвищити ефективність і продуктивність праці в плануванні, технологічних розрахунках, контролю, аналізу та виконання робіт рутинного характеру.

2. З метою високоякісного моніторингу ветеринарного благополуччя у скотарстві та забезпечення якісного практичного супроводу сільськогосподарського підприємства автоматизоване робоче місце забезпечить систематичну співпрацю фахівця і комп'ютера, що будуть пов'язані в комплексному автоматизованому напрямі.

3. Акушерська та гінекологічна диспансеризація, як структурний елемент автоматизованого робочого місця лікаря ветеринарної медицини набуває більш вагомого значення в організації відтворення стада, контролю за репродуктивною функцією корів і телиць парувального віку та профілактики неплідності тварин.

Список літератури

1. Валюшкин К.Д. Гинекологическая диспансеризация коров на ферме промышленного типа / К.Д. Валюшкин // Проблемы диагностики, терапии и профилактики незараз. болезней с.-х. животных в пром. животноводстве. Тезисы доклад. Всесоюз. науч. конф. – Воронеж, 1986. – Ч. 2. – С. 10.

2. Ветеринарная диспансеризация сельскохозяйственных животных / [В.И. Левченко, Н.А. Судаков, Г.Г. Харута и др.]. – К.: Урожай, 1991. – С. 4–13.

3. Диспансеризация великої рогатої худоби / [Левченко В.І., Кондрахін І.П., Харута Г.Г. та ін.] // Методичні рекомендації. – К., 1997. – 60 с.

4. Концепція розвитку біотехнології відтворення тварин на 2014-2020 роки / [В. А. Яблонський, В. Й. Любецький, В. П. Кошевой, М. І. Харенко, Г. М. Калиновський] // Ветеринарна медицина України. – 2014. – № 6. – С. 5–6.

5. Мальська М. П., Худо В. В. «Туристичний бізнес»: теорія та практик: навч. пос. / М.П. Мальська – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 424 с.

6. Родіонова, Л. А. Історія економіки та економічної думки: ХХ ст. – початок ХХІ ст. : навч. посіб. / за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. – К. : Знання. – 2011. – 582 с.

АВТОМАТИЗИРОВАННОЕ РАБОЧЕЕ МЕСТО ВРАЧА ВЕТЕРИНАРНОЙ МЕДИЦИНЫ В СИСТЕМЕ МОНИТОРИНГА ВЕТЕРИНАРНОГО БЛАГОПОЛУЧИЯ В СКОТОВОДСТВЕ

А. А. Вальчук

Освещены вопросы разработки программного обеспечения автоматизированного рабочего места (АРМ) врача ветеринарной медицины, что позволяет отслеживать системные причинно-следственные связи между фактами и событиями в уходе за стадом и мониторингом ветеринарного благополучия в скотоводстве.

Разработано программное обеспечение АРМ врача ветеринарной медицины, которое содержит средства управления справочниками, обеспечивающие: создание и актуализацию информационной базы; поиск информации по заданным атрибутам; организацию ввода-вывода информации; обработку по заданным алгоритмам. Программное обеспечение способно решить проблемы организационного управления, повысить эффективность и производительность труда в планировании, технологических расчетах, контроле, анализе и выполнении работ рутинного характера.

Ключевые слова: автоматизированное рабочее место (АРМ) врача ветеринарной медицины, акушерская и гинекологическая диспансеризация, воспроизводство животных, бесплодие животных

AUTOMATED WORKPLACE OF DOCTOR OF VETERINARY MEDICINE IN THE MONITORING SYSTEM OF VETERINARY WELFARE IN CATTLE BREEDING

O. Valchuk

Analyzed issues about software development of automated workstation of the doctor of veterinary medicine (AWD), which allows to track systematic cause and effect connection between the facts and events in the care for the herd and monitoring of the veterinarian welfare in cattle breeding.

Developed the software AW of the doctor of veterinary medicine, which comprises management tools that provide: the creation and updating of the knowledge base; search for information on the specified attribute; organization of input-output of information; processing of specified algorithms. The software is capable to solve the problems of organizational management, improve

efficiency and labor productivity in the planning, technological calculations, monitoring, analysis and performance of work of routine nature.

Keywords: *automated workplace of doctor of veterinary medicine, obstetric and gynecologic clinical examination, animal reproduction, infertility of animals*

УДК 637.54'652.04:636.087

АМІНОКИСЛОТНИЙ СКЛАД М'ЯСА КУРЧАТ-БРОЙЛЕРІВ ЗА ЗБАГАЧЕННЯ РАЦІОНУ ЦИТРАТОМ НАНОМОЛІБДЕНУ ТА КОМПЛЕКСНОЮ КОРМОВОЮ ДОБАВКОЮ «ПРОБІКС»

Н. П. Головка, здобувач*
Харківська державна зооветеринарна академія
natalia0912@mail.ru

Проаналізовано вплив цитрату наномолібдену і комплексної кормової добавки «Пробікс» на амінокислотний склад м'яса курчат-бройлерів за умов збагачення раціону птиці. Підтверджено, що під дією зазначених нутріцевтиків відбувається підвищення якості та біологічної цінності м'яса курчат-бройлерів.

Ключові слова: *курчата-бройлери, амінокислотний склад м'яса, біологічна цінність м'яса, цитрат наномолібдену, комплексна кормова добавка «Пробікс»*

У білках м'яса птиці міститься повний набір незамінних амінокислот, при цьому в м'ясі курчат-бройлерів незамінні амінокислоти знаходяться в оптимальних співвідношеннях. У зв'язку з цим, підвищення якості, а передусім біологічної цінності продуктів забою курчат-бройлерів, є актуальним питанням [1–3, 11].

Амінокислотний склад м'яса курчат-бройлерів залежить від якості білкових компонентів корму, здатності до їх перетравлення та засвоєння організмом птиці тощо [4]. Одним із чинників, що призводить до максимального засвоєння організмом курчат-бройлерів поживних речовин корму, є застосування для годівлі птиці нутріцевтиків, що містять в своєму складі про-і пребіотики [5, 6].

Серед новітніх мікродобавок для годівлі курчат-бройлерів застосовують речовини нового класу – цитрати біологічно активних металів, зокрема, цитрат наномолібдену, який здатний впливати на синтез амінокислот і обмінні процеси в організмі птиці [9].

В сучасній науковій літературі відсутні повідомлення щодо оцінки впливу цитрату наномолібдену та комплексної кормової добавки «Пробікс» на показники якості м'яса, зокрема, амінокислотний склад м'язів.

---

* Науковий керівник – доктор ветеринарних наук, професор І. В. Яценко